

PISZCZEK (33) *sb m*

e prawdopodobnie jasne (tak w -ek).

sg N piszczeł (13). ◇ G piszczka (1). ◇ D piszczkowi (2). ◇ A piszczka (1). ◇ pl N piszczkowie (8). ◇ G piszczk(o)w (4). ◇ A piszczki (3). ◇ I piszczki (1). ◇ [L piszczkoch.]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Grający na instrumencie dętym; tibicen BartBydg, Vulg, Mącz, PolAnt, Modrz, Calep; fistulicen Murm, Mymer¹, BartBydg; fistulator Mącz, Calep, Cn; auletes Mącz, Calep; choraules Cn (32) : Murm 187; Mymer¹ 14; Tibicen, qui canit in tibia, svrmnyk, piszczek BartBydg 159, 59; RejRozpr E, H; Leop Matth 9/23; Ziemiánin sie ożenił/ náłz proftak v dworá/ Y nieumiał tańcować bez dudy potworá. Pánnę mu wywiedziono/ pięć piščżkow zágráło/ Chłopińko iáko wryte/ pośrzod izby ítało. RejFig Dd4, Dd7v; BielKron 4; Mącz 455c; ModrzBaz 118v; Cornicen – Piščżek na roga [!] grający. Calep 261b, 421b, 1068a; WujNT Matth 9/23.*

W połączeniach szeregowych (3): Mącz 436d; RejPos 192; Y głos gędźcow/ y śpiewakow/ y piščżkow y trębączow [Et vox citharodorum et musicorum, et tibia canentium et tuba]/ dáley w tobie śłyżzan nie będzie WujNT Apoc 18/22; [Bękárci/ Gądkowie/ Piščżkowie/ Kofterowie/ Czárownicy/ Kuglarze/ áczkolwiek ná nikogo skárzyć niemogá/ wízákże ktoby ktorego tákiego zábił/ [...] ma być karan SzczerbSpecSax 15].

Szeregi: »piszczek, bębenica« (2): [Darius] zołtáwił też piščżki bębenice [!] áby wżyłcy głófy íwe rowne podawáli BielSpr 45, 45. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»gędziec ([a. gądek]), (i) piszczek« [szyk 2:1] (3): było też tam dofytz ptakow tżyłcye ípyewaiących ktorzy przewyżłzali wżytky rodzaie vwefelaiących gędźcow piščżkow HistJóz B3v; RejWiz 162v; HistRzym 93v; [Dict 1566 12v; SzczerbSpecSax 16 (Linde)]. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»i śpiewak jako i piszczek« (1): Y śpiewacy iáko (y) piščżkowie [cantores sicut tibicines]/ wżytkie zdroie moie ná tobie. BudBib Ps 86/7. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»piszczek, (i, albo) trębacz« [szyk 4:3] (7): FalZioł IV 31c; Trębáczę y piščżkowie pięknie mu piłkáli RejWiz 70v; Mącz 21a, 129a, 397b; Náđ to wżyłtko/ bywáli w woýłcze Trębáczę/ piščżkowie/ y íi co ná rołzku grawáli dawáiąc znáki. BielSpr 12v; Calep 116a. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

2. *Rodzaj działa (1) : Thrzeciego dnia Biskup poślá odpráwił/ á zá íthrzáłki Czarowi kulę żelázną od Piščżká/ á Carowey łokieć Koleńńkie⁹⁰ płotná ná chułtki pośláł. GórnDworz Pv.*

3. *[zool. Prawdopodobnie: Świergotek łąkowy (Anthus pratensis) (L.); ptak z rzędu wróblowatych z rodziny pliszek (Motacillidae); nazwa związana z wydawanym przez niego głósem: (nagł) Piščżek. (–) Przy wodách piłka/ y tám sie da śłyżać. Piščżek/ niehcąc v Myśliwca dyłżać. Vmyka sie po rozlicżnych brzegách/ Przedsię nie íeft nachytrzy w íwych biegach. CygMyśl E2, E2.]*

Synonimy: 1. gracz, surmacz, surmarz, trębacz.

Cf PISZCZEK